

Bilim
Innovatsiya
Barqaror rivojlanish

Oktabr
№10, 2026

AGROBIZNES, FAN VA TEXNOLOGIYALAR

ILMIY-AMALIY
ELEKTRON
JURNALI

Агробизнес, наука и технологии

Agribusiness, science and technology

№ 083688

ISSN:
3060-5245

Toshkent-2026

Platform & workflow by
OJS / PKP

BOSH MUHARRIR

Oblomuradov Narzullo Naimovich – i.f.d. (DSc), professor.

Bosh muharrir o'rinbosarlari:

Islamov Soxib Yaxshibekovich – q.x.f.d. (DSc), professor.

Sultonov Kamoliddin Sadriddinovich – q.x.f.d. (DSc), professor.

Farmonov To'liqin Xayitmurodovich – i.f.d. (DSc), professor.

Muharrir:

Beglayev Uchqun Xurramovich – i.f.f.d. (PhD), dotsent.

Tahrir hay'atining xalqaro a'zolari:

Kusainov Xalel Xaymullayevich – i.f.d. professor (Qozog'iston davlat texnologiya universiteti)

Vilija Aleknevičienė – i.f.d. professor (Universitet Vitovta Velikogo)

Gilbert Ludwig – professor, (Jamk University of Applied Sciences)

Bobojonov Ixtiyor Baxtiyorovich – i.f.d. professor (Germaniyaning Leybnits nomidagi Markaziy Osiyoda qishloq xo'jaligini rivojlantirish instituti (IAMO))

Daiva Makutenene – professor, (Vilniaus Magnus universiteti, Litva)

Xaitboyeva Nargiza Alikulovna – i.f.d. dotsent (Tojikiston davlat huquq, biznes va siyosat universiteti)

Tahrir hay'ati:**08.00.00-Iqtisodiyot fanlari:**

Gulyamov Saidasror Saidaxmedovich – i.f.d. (DSc), professor;

Saidov Muxammad-Ali Xakimovich – i.f.d. (DSc), professor;

Rustamova Iroda Baxramjanovna – i.f.d. (DSc), professor;

Ochilov Ilhom Sayitqulovich – i.f.d. (DSc), professor;

Askarov Nazimjon Niyozovich – i.f.d. (DSc), professor;

Abdullayev Altinbek Yangibayevich – i.f.d. (DSc), professor;

Boltayev Abror Sayitmuradovich – i.f.d. (DSc), dotsent;

Abduvasikov Abduaziz Abdulazizovich – i.f.n. professor;

Mamadiyarov Dilshad Uralovich – i.f.n. dotsent;

Achilov Mashrab Ulug'bekovich – i.f.f.d. (PhD), dotsent;

Galimova Feryuza Rafikovna – i.f.n. dotsent;

Odilova Dilnozaxon Barnayevna – i.f.f.d. (PhD), dotsent;

Yangiboyev Dilshod G'ulomovich – i.f.f.d. (PhD);

Saidova Dildora Nurmatovna – i.f.n. dotsent;

Dexkanova Nilufar Sagdullayevna – i.f.f.d. (PhD), dotsent;

Roziqov Jahongir Mustaqim o'g'li – i.f.f.d. (PhD), dotsent;

Boltayev Nurali Shiramatovich – i.f.f.d. (PhD), dotsent;

Ibragimova Madina Ismoilovna – i.f.f.d. (PhD), dotsent;

Javlijev Nuriddin Bektemir o'g'li – i.f.f.d. (PhD).

06.00.00-Qishloq xo'jaligi fanlari:

Shokirov Alisher Djuraboyevich – q.x.f.d. (DSc), professor;

Mardanov Husniddin Xolbozorovich – q.x.f.d. (DSc);

Abdiyev Fozil Rashidovich – q.x.f.d. (DSc);

Sattorov Maqsud Axtamovich – q.x.f.d. (DSc);

Yuldashov Nurbek Ergashovich – v.f.d. (DSc);

Xalmirzayev Dilmurad Kamilovich – q.x.f.d. (DSc), dotsent;

Namazov Ixtiyor Choriyevich – q.x.f.d. (DSc), professor;

Xudayqulov Jonibek Bozarovich – q.x.f.d. (DSc), professor;

Eshonqulov Jamoliddin Saporboy o'g'li – q.x.f.d. (DSc), professor;

Abdullayev Anvar Kodirullayevich – b.f.n., katta ilmiy xodim;

Atabayev Ma'ruf Maxmudovich – q.x.f.n. professor;

Safarov Asqar Asadullayevich – q.x.f.f.d. (PhD), dotsent;

Mustafakulov Davron Mamatqulovich – q.x.f.f.d. (PhD), dotsent;

Kasimov Botir Sadriddinovich – q.x.f.f.d. (PhD);

Akramov Umidilla Ikramdjanovich – q.x.f.n. dotsent;

Elboboyev Abdug'ani Shuxrat o'g'li – q.x.f.f.d. (PhD);

Muxammadov Yo'ldoshbek Akmal o'g'li – q.x.f.f.d. (PhD);

Maxmudova Shaxnoza Abdufattaxovna – q.x.f.f.d. (PhD), dotsent;

Idrisov Xusanjon Abdujabborovich – q.x.f.f.d. (PhD), dotsent.

MUASSIS

Toshkent davlat agrar
universiteti

ALOQA UCHUN MA'LUMOTLAR

Manzil: Toshkent viloyati, Qibray tumani, Universitet ko'chasi, 2-uy.

Jurnalning telegram manzili:

t.me/agrobiznes_elektronjurnal

E-mail: licht-1989@mail.ru

Jurnalning rasmiy sayti:

<https://www.agrobiznesjournal.uz>

Tel: +(998) 93 439 30 00

JURNALNING ILMIYLIGI:

Ma'lumot uchun, OAK
Rayosatining 30.11.2024-yildagi
№364/5-sonli qarori bilan
08.00.00-Iqtisodiyot fanlari
bo'yicha, 08.05.2025-yildagi
№370/5-sonli qarori bilan
06.00.00-Qishloq xo'jaligi fanlari
bo'yicha "Dissertatsiyalar asosiy
ilmiy natijalarini chop etish
tavsiya etilgan milliy ilmiy
nashrlar ro'yxati"ga kiritilgan.

Elektron nashr, 108-sahifa.
2026-yil, oktabr.

MUNDARIJA

KONSTANTIN IVANOVICH KURPAYANIDI

Green energy transition in Central Asia: capacity growth, technological diversification and system constraints.....11

TURSUNKULOVA GULCHIROY BURXONOVNA

Meva-sabzavotchilik korxonalarida biologik aktivlarni hisobga olishni xalqaro standartlar asosida takomillashtirish.....24

MO'MINOV ABDUVALI AKBARALIEVICH, DJO'RAEV MUQIMJON YAQUBJONOVICH

Tritikale seleksiyasida molekulyar markerlardan foydalanishning iqtisodiy samaradorligi: QTL, SSR, SNP va KASP yondashuvlari asosida.....30

KARIMOV NURBEK DEXKANOVICH

Yeryong'oq yetishtirishda oqqanotga qarshi kimyoviy himoya tadbirlarining iqtisodiy samaradorligini baholash.....43

SAYIPOV BEGZOD RAHIMOVICH

Valyuta kursi tebranishlari indeksini hisoblash va baholash.....53

KARIMOV NURBEK DEXKANOVICH

Yeryong'oq ekinlarida o'rgimchak kanaga qarshi kimyoviy kurash choralarining iqtisodiy samaradorligini baholash.....63

SHOMURODOV TOHIR BOYMUROD O'G'LI

Oziq-ovqat xavfsizligini ta'minlashda aholi daromadlarining o'rni haqidagi nazariy yondashuvlar.....73

МУСТАФОКУЛОВА ЗАРИФА

Сравнительный анализ лидерства в условиях кризиса и роль молодых лидеров в развитии.....80

BOZOROVA MUHABBAT TOXTAYEVNA

Korxonalarda davr xarajatlarining iqtisodiy mohiyati, mazmuni va tasnifi.....87

RAXIMJONOVA SHOHSANAM BAXODIROVNA

Davlat-xususiy sheriklik asosida ijtimoiy soha infratuzilmasini rivojlantirishda "Value for Money" (VfM) baholash mexanizmini takomillashtirish.....95

QURBANOVA OYDIN TO'LQIN QIZI

Ishlab chiqarish korxonalari raqobatbardoshligini baholashning integral ko'rsatkichini shakllantirish.....101

SADIKOVA SHOHIDA OBIDQUL QIZI

O'zbekistonda piyoz yetishtirishning iqtisodiy o'rni va samaradorligi.....108

O'ZBEKISTONDA PIYOZ YETISHTIRISHNING IQTISODIY O'RN VA SAMARADORLIGI

SADIKOVA SHOHIDA OBIDQUL QIZI

Guliston davlat universiteti katta o'qituvchisi (PhD)

E-mail: sadikovashohida16@gmail.com

ORCID: 0009-0000-0083-4468

Annotatsiya. Mazkur maqolada mamlakatimizda piyoz yetishtirish texnologiyasi, uning o'ziga xos agrotexnik xususiyatlari hamda yetishtirish jarayoniga ta'sir etuvchi asosiy omillar guruhi yoritilgan. Piyoz yetishtirishda tuproq-iqlim sharoiti, nav xususiyatlari, ekish muddatlari, sug'orish, oziqlantirish va agrotexnik tadbirlarning ahamiyati tahlil qilingan. Shuningdek, hosildorlikni oshirish, mahsulot sifatini yaxshilash va yetishtirish samaradorligini ta'minlashga qaratilgan ilmiy-amaliy tavsiyalar ishlab chiqilgan. Tadqiqot natijalari asosida piyoz yetishtirish texnologiyasini takomillashtirish bo'yicha tegishli ilmiy xulosalar chiqarilgan.

Kalit so'zlar: boshpiyoz, hosildorlik, fan yutuqlari, nav, samara, urug', zahira, sabzavotchilik, yer maydoni, oziq-ovqat, agrar soha.

Аннотация. В данной статье освещаются технология выращивания лука в нашей стране, его специфические агротехнические особенности, а также группа основных факторов, влияющих на процесс выращивания. Проанализировано значение почвенно-климатических условий, сортовых особенностей, сроков посадки, полива, подкормки и агротехнических мероприятий при выращивании лука. Также разработаны научно-практические рекомендации, направленные на повышение урожайности, улучшение качества продукции и обеспечение эффективности выращивания. На основе результатов исследования были сделаны соответствующие научные выводы по совершенствованию технологии выращивания лука.

Ключевые слова: репчатый лук, урожайность, научные достижения, сорт, плоды, семена, резерв, овощеводство, земельная площадь, продовольствие, аграрная сфера.

Abstract. This article covers the technology of onion cultivation in our country, its specific agrotechnical features, and the main group of factors influencing the cultivation process. The importance of soil and climatic conditions, variety characteristics, planting dates, irrigation, fertilization, and agrotechnical measures in onion cultivation was analyzed. Scientific and practical recommendations have also been developed aimed at increasing yields, improving product quality, and ensuring the efficiency of cultivation. Based on the research results, relevant scientific conclusions were drawn regarding the improvement of onion cultivation technology.

Keywords: onion, productivity, scientific achievements, variety, fruits, seeds, reserve, vegetable growing, land area, food, agricultural sector.

KIRISH

O'zbekiston Respubikasi Prezidenti Sh.Mirziyoev ta'kidlaganidek, "...qishloq xo'jaligini ilmiy asosda yo'lga qo'ymas ekanmiz, sohada rivojlanish bo'lmaydi" [1]. Bugungi kunda dunyo aholisini oziq-ovqat mahsulotlari bilan barqaror va yetarli darajada ta'minlashda agrar tarmoqning ahamiyati tobora ortib bormoqda. Shu nuqtai nazardan, O'zbekistonda ham qishloq xo'jaligi ishlab chiqarishining mavjud salohiyati va resurslaridan samarali foydalanish, aholi ehtiyojini sifatli agrar mahsulotlar bilan uzluksiz qondirish, ishlab chiqarish samaradorligi va qishloq xo'jaligi sub'ektlarining iqtisodiy manfaatdorligini yuksaltirish muhim vazifalardan hisoblanadi. Bu jarayonda ilmiy-tadqiqot natijalarini amaliyotga tatbiq etish, innovatsion texnologiyalardan foydalanish va zamonaviy boshqaruv

yondashuvlarini keng joriy qilish sohaning barqaror rivojlanishini ta'minlovchi asosiy omillardan biridir.

Prezident Sh.Mirziyoevning 2020 yil 29 dekabrda Oliy Majlisga yo'llagan Murojaatnomasida kambag'allikni qisqartirish hamda qishloq joylarida istiqomat qiluvchi aholining daromadlarini oshirishning muhim shartlaridan biri sifatida qishloq xo'jaligida ishlab chiqarish unumdorligi va iqtisodiy samaradorlikni sezilarli darajada yuksaltirish masalasiga alohida e'tibor qaratilgan [2]. Unda yer resurslaridan foydalanish samaradorligini oshirish maqsadida bir gektardan olinadigan daromad miqdorini o'rtacha 2 ming dollardan kamida 5 ming dollargacha oshirish vazifasi belgilangan. Shuningdek, tarmoqda ilg'or texnologiyalarni keng qo'llash, suv resurslarini tejovchi usullarni joriy etish, biotexnologiyalardan foydalanish, urug'chilik tizimini takomillashtirish hamda ilm-fan va innovatsiyalarni ishlab chiqarish jarayonlariga tatbiq etish zarurligi ta'kidlangan.

Hozirgi davrda piyoz (*Allium cepa* L.) dunyo miqyosida keng tarqalgan va muhim sabzavot ekinlaridan biri hisoblanadi. Jahonda ushbu ekin taxminan 4,444 mln gektar maydonda parvarish qilinib, 92,1 mln tonna atrofida mahsulot olinadi va uning umumiy qiymati 23,0 mlrd AQSh dollarini tashkil etadi. Piyozning dunyo bo'yicha o'rtacha hosildorligi 19,31 t/ga darajasida shakllangan. Ishlab chiqarish hajmi bo'yicha Xitoy 23,9 mln tonna, Hindiston 19,4 mln tonna, AQSh 3,159 mln tonna va Eron 2,382 mln tonna ko'rsatkich bilan yetakchi davlatlar qatoriga kiradi. Mazkur mamlakatlarda piyoz sabzavotchilik tarmog'ining muhim yo'nalishlaridan biri bo'lib, aholining oziq-ovqat ta'minoti va qishloq xo'jaligi ishlab chiqarishida salmoqli o'rin egallaydi.

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019 yil 23 oktyabrdagi "O'zbekiston Respublikasi qishloq xo'jaligini rivojlantirishning 2020-2030 yillarga mo'ljallangan strategiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi PF-5853-son Farmonida «...oziq-ovqat mahsulotlari xavfsizligini ta'minlash va iste'mol ratsionini yaxshilash, talab etiladigan miqdordagi oziq-ovqat mahsulotlari yetishtirishni nazarda tutuvchi oziqovqat xavfsizligi davlat siyosatini ishlab chiqish va joriy etish»dek muhim vazifalardan biri qilib belgilangan [3].

ADABIYOTLAR SHARHI

Agrar sohada meva sabzavotchilik, jumladan piyoz yetishtirish texnologiyasi, unga ta'sir etuvchi omillar va iqtisodiy samaradorligi bir necha xorijlik hamda mahalliy olimlar, jumladan Videnin, Dubinin (1963) [4], Xakimov va boshqalar (2003)[5], Bakuraslarning (1985) [6] fikricha, O'zbekistonda yaratilgan navlar issiqqa chidamli, mahalliy sharoitga moslashgan, lekin navlar uzoq muddat ekilishi natijasida sifat ko'rsatkichlarini yo'qotadi, ekologik sharoitlarni o'zgarishi, navlarni bir biri bilan chatishib ketishi, mutatsiyalar va mexanik aralashishlar natijasida navlar sofligi pasayadi va ularni o'rnini yangi navlar bilan almashtirish talab etiladi. Shu bilan birga, Monaxos va boshqalar (2000) [7], Putyrskiy (1998) [8] kabi olimlar ta'kidlashicha, seleksiya jarayoni uzluksiz, doimiy ilmiy-innovatsion faoliyat bo'lib, sohadagi yetakchi mutaxassislar, olimlar

tomonidan ekinlar sifati va hosildorligini yaxshilash, ekinlarning yangi navlarini yaratish, mavjudlarini esa takomillashtirishdan iboratdir. Zamonaviy iqtisodiy rivojlanish jarayonida qishloq xo'jaligi mahsulotlarini ishlab chiqaruvchilar, shuningdek, ichki va tashqi bozor iste'molchilarining yangi nav hamda duragaylarga bo'lgan ehtiyoji muntazam ravishda kengayib bormoqda. Mazkur tendensiya sabzavotchilik tarmog'ida, ayniqsa, bozor talablariga tez moslashish imkoniyatiga ega bo'lgan navlarni yaratish va ishlab chiqarishga joriy etish masalasini yanada dolzarblashtirmoqda. Veysel va boshqalar (2020) [9], Zuev (2006) [10] tomonidan amalga oshirilgan tadqiqotlarda ham sabzavot ekinlari, xususan, piyozning mahalliy tuproq-iqlim xususiyatlari, iste'molchilar ehtiyoji hamda ichki va tashqi bozor talablariga mos nav va duragaylarini shakllantirish muhim ilmiy-amaliy vazifa sifatida qaralgan.

Shundan kelib chiqib, piyoz seleksiyasi yo'nalishidagi tadqiqotlarni nafaqat biologik xususiyatlar, balki mahsulotning bozordagi raqobatbardoshligini ta'minlash nuqtai nazaridan ham olib borish maqsadga muvofiq. Bunda yuqori hosildorlik va iqtisodiy samaradorlikni ta'minlaydigan, past haroratlarga chidamli, saqlash jarayonida sifatini uzoq vaqt saqlaydigan navlarni yaratish muhim ahamiyat kasb etadi. Agar yangi navlar yangiligida iste'mol qilishga mo'ljallangan bo'lsa, ularning ta'm va sifat xususiyatlari, tashqi ko'rinishi, xaridor uchun jozibadorligi hamda bozor talablariga muvofiqligi asosiy mezonlardan biri bo'lishi lozim. Qayta ishlash sanoati uchun mo'ljallangan navlarda esa mahsulotning texnologik xususiyatlari, qayta ishlash jarayoniga mosligi va tayyor mahsulot sifatiga ta'sir etuvchi ko'rsatkichlarni hisobga olish talab etiladi. Eksportbop piyoz navlarini yaratishda esa uzoq masofaga tashishga chidamlilik, mexanik ta'sirlarga bardoshlilik, tashqi tovar ko'rinishi va saqlanuvchanlik kabi xususiyatlarga alohida e'tibor qaratish zarur.

Bundan tashqari, zamonaviy piyoz navlari yuqori hosildorlik bilan bir qatorda kasalliklar, zararkunandalar va tashqi muhitning noqulay ta'sirlariga chidamli bo'lishi, transportda tashishga mosligi, yuqori sifat ko'rsatkichlariga egaligi hamda oziqaviy qiymati bilan ajralib turishi kerak. Ayniqsa, mahsulot tarkibida vitaminlar va inson organizmi uchun muhim bo'lgan biologik faol moddalarning yetarli darajada bo'lishi uning iste'mol qiymatini oshiradi. Demak, seleksiya jarayonida yaratilayotgan navlarning alohida bir belgisi emas, balki hosildorlik, sifat, saqlanuvchanlik, kasalliklarga chidamlilik, transportboplik va bozorboplik kabi xususiyatlarni o'zida mujassam etgan kompleks ko'rsatkichlar tizimiga ega bo'lishi talab etiladi.

Piyoz yetishtirishning iqtisodiy samaradorligini oshirish masalasi nafaqat alohida xo'jaliklar, balki global qishloq xo'jaligi taraqqiyoti nuqtai nazaridan ham muhim ilmiy yo'nalishlardan biri hisoblanadi. Shu bois dunyoning qator yetakchi ilmiy-tadqiqot institutlari, oliy ta'lim muassasalari va xalqaro ilmiy markazlarida piyoz yetishtirish texnologiyalarini takomillashtirish, ishlab chiqarishning iqtisodiy samaradorligini oshirish, unga ta'sir etuvchi omillarni aniqlash, mavjud resurslardan oqilona foydalanish, yerlarning meliorativ holatini yaxshilash va

qishloq xo'jaligi yerlaridan foydalanish samaradorligini baholashga qaratilgan tadqiqotlar amalga oshirilmoqda.

Jumladan, Germaniyadagi IAMO – Leibniz Institute of Agricultural Development in Transition Economies, Xitoyning Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti va ilmiy-texnika axboroti instituti, Food and Agriculture Organization (FAO), International Center for Agricultural Research in the Dry Areas (ICARDA), United Nations Development Programme (UNDP), United States Agency for International Development (USAID), International Water Management Institute (IWMI), Rossiyaning Melioratsiya muammolari ilmiy-tadqiqot instituti hamda Qishloq xo'jaligi suv ta'minoti va sug'orish tizimlari Umumrossiya ilmiy-tadqiqot instituti, O'zbekistondagi Sabzavot, poliz ekinlari va kartoshkachilik ilmiy-tadqiqot instituti va Toshkent davlat agrar universiteti kabi muassasalarda mazkur yo'nalishda ilmiy izlanishlar olib borilmoqda.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Ilmiy maqolada tadqiq etilayotgan muammoni har tomonlama o'rganish, mavjud ma'lumotlarni tahlil qilish va ularni muayyan mezonlar asosida tizimlashtirish orqali ilmiy jihatdan asoslangan xulosa hamda amaliy tavsiyalarni shakllantirishga alohida e'tibor qaratildi. Tadqiqot jarayonida ilmiy abstraksiya, dialektik yondashuv, induksiya va deduksiya, maqsadli rivojlantirish, monografik kuzatuv, tizimli va qiyosiy tahlil, grafik usul, ekspert baholash hamda iqtisodiy-statistik usullardan foydalanildi. Ushbu usullarning o'zaro uyg'un qo'llanilishi piyoz yetishtirish jarayoniga ta'sir etuvchi omillarni kompleks baholash, mavjud holatni aniqlash va tadqiqot natijalari asosida ilmiy xulosalar ishlab O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020 yil 15 oktyabrdagi PQ-4863-son «Sarimsoqpiyoz hamda to'qsonbosti usulida sabzavot mahsulot-larini yetishtirish va eksport qilishni ko'paytirish chora-tadbirlari to'g'risida»gi Farmoni hamda ushbu yo'nalishga tegishli boshqa me'yoriy-huquqiy hujjatlarda belgilangan chora-tadbirlarni izchil amalga oshirish fermer va tomorqa xo'jaliklarida piyoz yetishtirish hajmini kengaytirish uchun zarur shart-sharoitlarni shakllantiradi[11]. Shu nuqtai nazardan, yuqori hosil beradigan, turli yetishtirish muddatlariga moslashgan piyoz navlarini yaratish va ularni amaliyotga joriy etish, shuningdek, piyozni urug', ko'chat va no'sha orqali yetishtirish texnologiyalarini takomillashtirish muhim ahamiyatga ega.

TAHLIL VA NATIJALAR

Dunyo piyoz bozorida yetakchi o'rinlarni egallab turgan yuqori o'nlik mamlakatlar qishloq xo'jaligi tarmog'ining hajm, hosildorlik va bozor ulushi jihatidan keskin farqlanuvchi rivojlanish modellarini namoyon etdi. Jahon miqyosida eng katta ishlab chiqarish Hindiston hissasiga to'g'ri keladi. Bu mamlakatda 1 624 ming gektar ekin maydonida 26,6 million tonnadan ortiq piyoz yetishtiriladi. Hosildorlik nisbatan o'rta darajada (ga uchun 16,4 tonna) bo'lishiga qaramay, ichki bozorning ulkan hajmi va yer resurslarining kengligi tufayli unda dunyo bo'yicha umumiy ishlab chiqarishning 30,1 foizi to'planadi (1-jadval).

1-jadval

Dunyo piyoz bozoridagi yuqori 10-reytingidagi davlatlarda ishlab chiqarish holati (2024 yil holatida) [12]

№	Mamla- katlar	Ekin maydoni (ming ga)	Yalpi hosil (ming tonna)	Jon boshiga ishlab chiqarish (kg)	O'rtacha hosildor- lik (kg/ga)	Dunyo bo'yicha jami yetishtirilgan mahsulotdagi ulushi, %
1	Hindiston	1 624,0	26 641,0	19,9	16 404,6	30,1
2	Xitoy	1 100,8	24 222,5	17,4	22 004,6	28,0
3	Misr	94,4	3 312,5	33,975	35 068,4	3,8
4	AQSh	55,4	3 102,3	9,5	56 036,2	3,6
5	Turkiya	69,9	2 500,0	30,9	35 766,9	2,9
6	Pokiston	153,8	2 305,7	11,4	14 992,9	2,6
7	Bangladesh	194,3	2 268,8	13,7	11 676,8	2,6
8	Sudan	110,7	2 050,8	50,3	18 522,1	2,4
9	Indoneziya	194,6	2 004,6	7,6	10 302,4	2,3
10	Eron	51,5	1 925,4	23,5	37 363,7	2,2

Xitoy davlati esa 1,1 million gektar maydonda 24,2 million tonna mahsulot yetishtirib, 28 foizlik ulush bilan ikkinchi o'rinni egallaydi. Reytingning keyingi qatlamidagi Misr, AQSh va Turkiya yuqori intensivlikdagi ishlab chiqarish modeli bilan ajralib turadi. Misr 94,4 ming gektar maydonda 3,3 million tonna piyoz yetishtirib, gektariga 35 tonnadan ortiq hosilga erishadi va 3,8 foizlik jahon ulushiga ega.

AQShda ekin maydoni nisbatan kichik – 55,4 ming gektar, ammo hosildorlik 56 tonna atrofida bo'lib, jahondagi eng yuqori ko'rsatkichlardan biri hisoblanadi. Shu asosda AQSh 3,1 million tonna hosil bilan 3,6 foizlik ulushni ta'minlaydi. Turkiya ham xonadon va sanoatchilik yetishtirishini birlashtirgan holda 2,5 million tonna mahsulot ishlab chiqaradi; 35,7 tonna/ga hosildorlik tufayli uning jahon ulushi 2,9 foizni tashkil qiladi.

Pokiston, Bangladesh, Sudan va Indoneziya esa asosan katta ekin maydoni hisobidan yuqori o'nlikka kirgan, ammo hosildorlik ko'rsatkichlari o'rtacha yoki past darajada. Pokistonda 153,8 ming gektar maydonda 2,3 million tonna piyoz yetishtiriladi va bu mamlakatning jahon ulushi 2,6 foizni tashkil etadi. Bangladeshda ekin maydoni yanada katta – 194,3 ming gektar, biroq hosildorlik past (ga uchun 11,6 tonna) bo'lganidan bu mamlakatning 2,3 million tonna atrofidagi yalpi hosili ham shu chegarada qoladi. Sudan aholi jon boshiga ishlab chiqarish bo'yicha eng yuqori ko'rsatkichlardan biriga ega (50,3 kg), 110,7 ming gektar maydonda esa 2 million tonnadan ortiq mahsulot yetishtiriladi. Indoneziyada ham ekin maydoni katta bo'lsa-da (194,6 ming ga), iqlim va texnologiya cheklovlari tufayli hosildorlik 10,3 tonna atrofida qolib ketgan va yalpi hosil 2 million tonna chegarasida. Oxirgi o'rinda turgan Eron 51,5 ming gektar maydonda qariyb 1,9 million tonna piyoz yetishtirib, 37,3 tonna/ga hosildorlikka erishgan. Bu ko'rsatkich mamlakat agrotexnikasining yuqori darajadan dalolat beradi, biroq umumiy ekin maydonining nisbatan kichikligi jahon ulushini 2,2 foiz darajasida cheklaydi.

Umuman olganda, ushbu o'nlik mamlakatlar dunyodagi piyoz ishlab chiqarishning 80 foizdan ortig'ini ta'minlaydi. Har bir davlatning natijalari agrotexnologiya darajasi, iqlim sharoiti, sug'orish imkoniyatlari va ichki bozor talabining kuchliligi bilan bog'liq. Shu jihatdan, jahon piyoz bozorining asosiy yuki bir necha yirik ishlab chiqaruvchilar yelkasida ekanini va global narx barqarorligi aynan ushbu davlatlardagi hosil dinamikasiga chambarchas bog'liqligini ko'rsatadi.

Mamlakatimizda piyoz yetishtirish hajmi yillar kesimida turlicha shakllangan. Xususan, 2012 yilda 1009 ming tonna, 2017 yilda 995 ming tonna, 2020 yilda esa 1256 ming tonna piyoz yetishtirilgan. 2022 yilda mazkur ekin 91,1 ming gektar maydonga joylashtirilib, natijada 1,9 mln tonna hosil olingan. Ushbu hosilning 1,2 mln tonna qismi ichki iste'molga, 203 ming tonnasi eksportga, 93,2 ming tonnasi oziq-ovqat zaxiralarini shakllantirishga, 210 ming tonnasi umumiy ovqatlanish va qayta ishlash korxonalari ehtiyojlariga yo'naltirilgan. Shu davrda tabiiy yo'qotishlar hajmi 228 ming tonnani tashkil etgan.

Mavjud ko'rsatkichlar ichki bozor ehtiyojini qondirish imkoniyati mavjudligini ko'rsatsa-da, eksport salohiyatini yanada oshirish uchun piyozning yalpi hosilini ko'paytirish zarur. Bunda ishlab chiqarish hajmini faqat ekin maydonlarini kengaytirish hisobiga oshirish imkoniyati cheklangan. Chunki O'zbekistonda sug'orma dehqonchilik uchun yaroqli yer resurslari cheklangan bo'lib, mavjud yer maydonlaridan yanada samarali va unumli foydalanish ustuvor vazifalardan biri hisoblanadi.

Piyoz inson tomonidan qadimdan yetishtirib kelinayotgan sabzavot ekinlaridan biri bo'lib, tarixiy ma'lumotlarga ko'ra, eramizdan taxminan 4000 yil avval Xitoy, Hindiston, Eron va Osiyoning boshqa mamlakatlarida ham ma'lum bo'lgan. Keyinchalik mazkur ekin Misr hududi orqali Yevropa mamlakatlariga tarqalib, aholi ovqatlanishida keng qo'llaniladigan asosiy mahsulotlardan biriga aylangan. Qadimgi Misrda piramida qurilishida mehnat qilgan ishchilar ratsionida piyozdan foydalanilgani haqida ma'lumotlar mavjud. Shuningdek, qadimgi Gresiya va Rimda ham piyoz keng miqyosda yetishtirilgan va iste'mol qilingan.

Bugungi kunda ham piyoz dunyoning deyarli barcha mamlakatlarida iste'mol qilinadigan va turli xil taomlarni tayyorlashda keng qo'llaniladigan sabzavot mahsuloti hisoblanadi. Uning oziqaviy qiymati, parhez bop xususiyatlari va dorivor ahamiyati piyozni inson hayotida muhim o'rin egallovchi mahsulotlardan biriga aylantirgan. Piyozning o'ziga xos hidi ishtahani rag'batlantirsa, ta'mi taomlarning xushbo'yligi va mazasini boyitadi. Shu bilan birga, uning tarkibidagi ayrim moddalar ovqat hazm qilish jarayoniga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Piyozni yil davomida xom, qaynatilgan, qovurilgan, pishirilgan, quritilgan va marinadlangan shakllarda iste'mol qilish mumkin.

Piyozning bosh qismi va yashil barglari oziq-ovqat sifatida foydalanilib, ular tarkibida azotli moddalar, shakar, efir moylari, vitaminlar, fermentlar, kalsiy va fosfor tuzlari mavjud. Azotli moddalar miqdori 1,7–2,5 foizgacha yetishi mumkin. Piyozga xos bo'lgan o'tkir ta'm va spetsifik hid asosan efir moylari bilan bog'liq.

Oddiy boshpiyoz efir moylarining miqdoriga ko'ra shartli ravishda uch asosiy guruhga ajratiladi:

1. achchiq piyozlar — tarkibida efir moylari yuqori bo'lib, 1 kg mahsulotda 0,5 grammdan ortiqni tashkil etadi;
2. yarim achchiq piyozlar — efir moylari miqdori 1 kg mahsulot hisobida 0,3–0,5 gramm oralig'ida bo'ladi;
3. chuchuk piyozlar — efir moylari miqdori 1 kg mahsulotda 0,3 grammgacha bo'lgan navlardir.

O'zbekiston sharoitida yetishtiriladigan boshpiyoz navlarining tarkibida 14,0–16,5 foiz quruq modda, 7,8–11,1 foiz shakar, shu jumladan 4,8–8,2 foiz saxaroza hamda 1,4–6,90 mg/% S vitamini mavjud. Piyozning yashil barglarida esa S vitamini 19–57 mg/% miqdorida bo'lib, ular A1, V1 va V2 vitaminlariga ham boy hisoblanadi. Bundan tashqari, mahsulot tarkibida limon va olma kislotalari oz miqdorda uchraydi, tashqi quruq po'stloqlarida esa sariq rang beruvchi kvarsetin moddasi mavjud.

Piyoz tarkibining oziqaviy xususiyatlarini baholashda uning quruq modda, azotli birikmalar, uglevodlar va boshqa biologik faol komponentlarga boyligi muhim ahamiyat kasb etadi. Turli navlarda quruq modda miqdori 6–21 foiz, uglevodlar 5–17 foiz, azotli moddalar 1–4 foiz oralig'ida bo'lishi mumkin. Shakar miqdori esa 4–14 foizni tashkil etib, asosan glyukoza, fruktoza, saxaroza va maltoza ko'rinishida uchraydi. Shuningdek, piyoz tarkibida efir moylari, flavonoidlar va fitonsidlar mavjud.

Piyoz S, V1, V2, V6 va RR vitaminlari, shuningdek, turli mikroelementlarni o'z ichiga oladi. Fitonsidlarga boyligi sababli mazkur ekin nafaqat oziq-ovqat sifatida, balki tibbiyotda, shuningdek, ayrim sabzavot mahsulotlarini saqlash va qayta ishlash jarayonlarida ham qo'llaniladi. Piyoz tarkibidagi mineral elementlar asosan natriy, kaliy va fosfor tuzlari shaklida mavjud bo'lib, ular mahsulotning oziqaviy qiymatini belgilashda muhim o'rin tutadi.

Piyozning xalq tabobatida ham qadimdan turli maqsadlarda qo'llanilgani ma'lum. Xususan, uni shamollash va yo'tal kabi holatlarda iste'mol qilish an'anaviy tavsiyalar qatoriga kiradi. Piyozni ovqat tarkibida muntazam iste'mol qilish organizmning umumiy qarshilik qobiliyatini qo'llab-quvvatlashga xizmat qilishi ta'kidlanadi. Tarixiy manbalarda tif va vabo kabi yuqumli kasalliklar tarqalgan davrlarda ham piyozdan keng foydalanilgani qayd etilgan. Xalq tabobatida piyoz yurak-qon tomir tizimi, virusli kasalliklar, buyrak va ayrim teri kasalliklari bilan bog'liq holatlarda hamda ularning profilaktikasida qo'llanilgan. Piyoz tarkibidagi RR vitamini qon tomirlarining mustahkamligi va elastikligini saqlashda ahamiyatli hisoblanadi (100 kitob to'plami, 2021) [13].

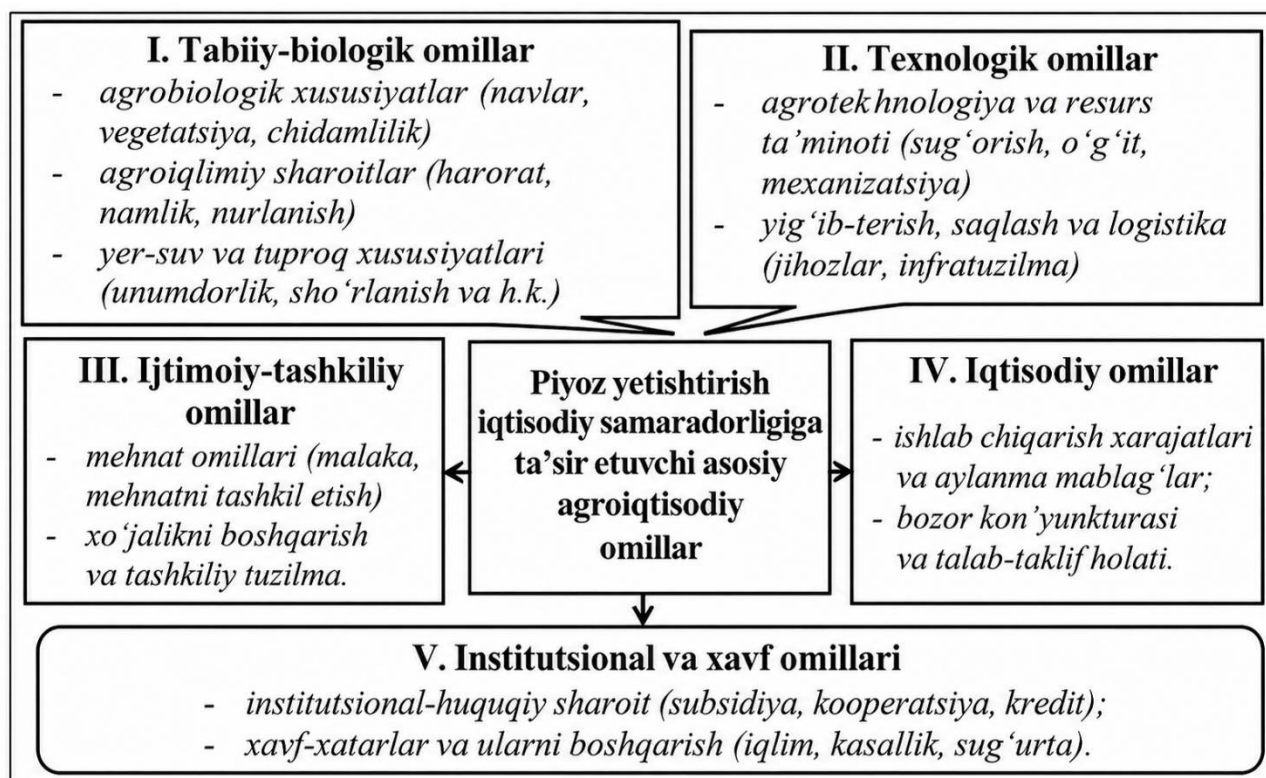
Piyozdan yuqori hosil olishda tuproq sharoiti muhim agrotexnologik omillardan biri hisoblanadi. Ushbu ekin uchun organik moddalarga boy, reaksiya muhiti rN 6,4–7,9 bo'lgan tuproqlar nisbatan qulay sanaladi. Yengil mexanik tarkibli, qumoq hamda begona o'tlardan tozalangan bo'z tuproqlarda piyoz yaxshi rivojlanib, yuqori hosil shakllantirishi mumkin. Aksincha, og'ir soz, botqoqlashgan va sho'rlangan yerlarda yuqori hosil olish imkoniyati pasayadi.

Tuproq reaksiyasi rN 5 darajasida bo'lgan maydonlar piyoz yetishtirish uchun maqbul emas. rN 5–5,5 oralig'ida bo'lgan hollarda esa tuproqning kislotaligini kamaytirish maqsadida ohaklash choralari qo'llash mumkin.

Piyoz yetishtirishda oziqlanish rejimini ham to'g'ri tashkil etish zarur. Azotli o'g'itlarning me'yordan ortiq qo'llanilishi piyozning pishib yetilishini kechiktirib, uning saqlanuvchanligiga salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin. Shu sababli o'g'itlash tizimi tuproq xususiyatlari va o'simlikning oziq moddalarga bo'lgan ehtiyojidan kelib chiqqan holda belgilanishi lozim.

Piyoz uchun o'tmishdosh ekinlarni to'g'ri tanlash ham yuqori hosil olishning muhim shartlaridan biri hisoblanadi. Kartoshka, karam, pomidor, baqlajon, bodring va qalampir piyoz uchun nisbatan yaxshi o'tmishdoshlar sifatida qaraladi. Ko'kat ekinlari esa piyoz uchun maqbul bo'lmagan o'tmishdoshlar qatoriga kiritiladi. Bir maydonga piyozni uzluksiz ravishda takroriy ekish kasallik va zararkunandalar tarqalishining kuchayishiga olib kelib, natijada mahsulot sifati va hosildorlikning pasayishiga sabab bo'lishi mumkin. Shuning uchun yengil tuproqlarda piyozni avvalgi maydoniga kamida 3 yildan keyin, og'ir tuproqlarda esa 4–5 yildan so'ng qayta joylashtirish tavsiya etiladi.

1-rasm. Piyoz yetishtirish iqtisodiy samaradorligiga ta'sir etuvchi asosiy agroiqtisodiy omillar

Piyozdan keyin boshqa turdagi qishloq xo'jaligi ekinlarini joylashtirish imkoniyati mavjud. Biroq yangi organik o'g'it solingan yoki bedapoyadan bo'shagan maydonlarga piyoz ekishda ehtiyotkorlik talab etiladi. Bunday sharoitda begona o'tlarning kuchli rivojlanishi piyozni parvarishlashni qiyinlashtirib, mahsulot sifatiga salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin. Shu bois mazkur

maydonlarda piyozni ikkinchi yoki uchinchi yillarda joylashtirish maqsadga muvofiq hisoblanadi.

Iqlim sharoitiga tez moslashishi, tannarxi pastligi va kichik xo'jaliklar uchun ham imkoniyatligi piyoz yetishtirishni qishloq xo'jaligining yuqori rentabellik (daromadli) yo'nalishlaridan biriga aylantiradi.

Tabiiy omillar ichida yorug'lik barcha o'simliklar, jumladan piyoz uchun asosiy energiya manbai hisoblanadi. Yorug'lik ta'sirida xlorofillga ega yashil o'simliklarda fotosintez jarayoni amalga oshib, organik moddalar yaratiladi va to'planadi, bu esa hosilning shakllanishi va miqdor hamda sifat ko'rsatkichlarini belgilaydi. Shu bois, yorug'lik bilan ta'minlanganlik darajasi piyoz yetishtirishda hosildorlikni oshirish va ishlab chiqarish samaradorligini ta'minlashda muhim tabiiy omil hisoblanadi.

Quyosh radiatsiyasi yorug'likning asosiy manbai bo'lib, uning ko'rinadigan va infraqizil qismlari o'simliklar hayotiy faoliyatida hal qiluvchi ahamiyatga ega. Ayniqsa, tarqoq (yoyilgan) radiatsiya o'simlik barglari tomonidan samarali o'zlashtirilib, nafas olish, transpiratsiya va moddalar almashinuvi jarayonlarining me'yorda kechishini ta'minlaydi. Bu holat piyozning tashqi va ichki barglarida fotosintez jarayonining barqaror kechishiga xizmat qiladi.

Iqtisodiy nuqtai nazardan, yorug'lik rejimining maqbul shakllanishi piyoz yetishtirishda qo'shimcha xarajatsiz hosildorlikni oshirish imkonini beradi. Tabiiy yorug'likdan samarali foydalanish yer resurslaridan unumli foydalanish, mahsulot tannarxini pasaytirish va ishlab chiqarish rentabelligini oshirishga olib keladi. Shu bois, piyozchilikda agrotexnik tadbirlarni yorug'lik sharoitiga mos holda tashkil etish tarmoqning iqtisodiy samaradorligini oshirishda muhim omil hisoblanadi [14].

Yorug'lik piyoz o'simligining fotosintez jarayoni va fiziologik faoliyati uchun asosiy tabiiy omil sifatida xizmat qiladi. Biroq piyoz o'simligining o'sishi va rivojlanishida issiqlik rejimi ham hal qiluvchi ahamiyatga ega hisoblanadi. Issiqlik o'simlikdagi biokimyoviy reaksiyalarning jadalligini belgilab, moddalar almashinuvi, o'sish sur'ati va hosilning shakllanish jarayonlariga bevosita ta'sir ko'rsatadi [15].

Piyoz ekish muddatlari mamlakatimiz tabiiy-iqlim sharoitlariga qarab belgilanadi. O'zbekistonda boshpiyoz asosan uch muddatda ekiladi: erta bahorgi, kech kuzgi va yoz-kuzgi muddatlar. Erta bahorgi ekish fevral oyining oxiri – mart oyining boshlarida amalga oshiriladi. Kech kuzgi, ya'ni «to'qsonbosti» usulida ekish noyabr oyining oxiri – dekabr oyining boshlarida bajariladi va bunday usulda olinadigan hosil bahorgi ekishga nisbatan 10–15 foiz yuqori bo'lishi mumkin. Yoz-kuzgi ekish esa avgust oyining oxiri va sentyabr oylarida amalga oshiriladi [16].

Piyoz urug'i bahorgi ekish muddatida gektariga 10–12 kg, yoz-kuzgi muddatda esa 16–20 kg me'yorda sarflanadi. Ekish usuli maydon nishabligi va agrotexnik sharoitlarni hisobga olgan holda belgilanib, qator oralari 70–90 sm bo'lgan 4 qatorli lentasimon usuldan foydalanish mumkin. Urug'larning tavsiya etilgan ekish chuqurligi 1,5–2 sm ni tashkil etadi. Urug'ni haddan tashqari chuqur

joylashtirish uning unuvchanligiga salbiy ta'sir ko'rsatib, maysalarning yer yuzasiga chiqishini kechiktiradi.

Yoz-kuzgi muddatda piyozni erta va o'rta muddatda yetishtiriladigan sabzavotlar, kartoshka hamda g'alla ekinlaridan bo'shagan, begona o'tlar nisbatan kam bo'lgan maydonlarga joylashtirish mumkin. Kuzgi davrda qator oralariga 1–2 marta, taxminan 15–16 sm chuqurlikda kultivatsiya o'tkaziladi. Qishki sovuqlar ta'sirida bir yillik begona o'tlarning bir qismi nobud bo'ladi.

Piyoz urug'larining unib chiqish davri nisbatan uzoq davom etishi sababli ekin maydonida begona o'tlar tez rivojlanishi mumkin. Shuning uchun begona o'tlarga qarshi kurashish piyoz yetishtirish texnologiyasining muhim elementlaridan biri hisoblanadi. Ekinlarning o'sish davrida begona o'tlar bilan raqobatni kamaytirish va hosildorlikni saqlab qolish maqsadida agrotexnik tadbirlar bilan bir qatorda, zarur hollarda gerbitsidlardan foydalanish tavsiya etiladi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Olib borilgan tadqiqotlar natijasida mamlakatimizda piyoz yetishtirishning iqtisodiy samaradorligini oshirish, ishlab chiqarish jarayonida mavjud muammolarni bartaraf etish hamda tarmoqning barqaror rivojlanishini ta'minlash bo'yicha quyidagi xulosa va amaliy takliflar shakllantirildi:

1. Piyoz yetishtirish bilan shug'ullanuvchi fermer, dehqon va tomorqa xo'jaliklarini yuqori sifatli va talab darajasidagi piyoz urug'lari bilan ta'minlashning markazlashgan tizimini shakllantirish hamda uning uzluksiz ishlashini ta'minlash maqsadga muvofiq.

2. Piyoz yetishtirishda tuproq unumdorligini barqaror saqlash muhim agroiqtisodiy vazifalardan biri hisoblanadi. Shu maqsadda yerlarning meliorativ holatini yaxshilash, irrigatsiya tizimlaridan samarali foydalanish va zarur agromeliorativ tadbirlarni o'z vaqtida amalga oshirishga alohida e'tibor qaratish lozim.

3. Piyozning yuqori hosildor, turli ekish va yetishtirish muddatlariga moslashgan navlarini yaratish va ishlab chiqarishga joriy etish zarur. Shuningdek, piyozni urug', ko'chat va no'sha orqali yetishtirish texnologiyalarini takomillashtirish, sohada ixtisoslashtirilgan zamonaviy texnika va mexanizmlardan samarali foydalanish ishlab chiqarish samaradorligini oshirishga xizmat qiladi.

4. O'simliklarni himoya qilishda zamonaviy innovatsion texnologiyalardan keng foydalanish, ayniqsa ko'p yillik begona o'tlarga qarshi profilaktik va samarali kurash choralarini o'z vaqtida amalga oshirish muhim. Chunki begona o'tlarning kuchli tarqalishi natijasida piyoz hosildorligi 25–30 foizgacha kamayishi mumkin.

5. Piyoz hosildorligini oshirishda mexanik va agrotexnik tadbirlarni belgilangan muddatlarda sifatli bajarish, shuningdek, o'simlikning oziq moddalarga bo'lgan ehtiyojidan kelib chiqqan holda mineral o'g'itlarni o'z vaqtida va me'yor asosida qo'llash muhim ahamiyat kasb etadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.M.Mirziyoyevning O'zbekiston Respublikasi Oliy Majlisiga Murojaatnomasi. 20.12. 2022y
2. Murojaatnoma (2020) O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoevning 2020 yil 29 dekabrda Oliy Majlisga Murojaatnomasi.
3. "O'zbekiston Respublikasi qishloq xo'jaligini rivojlantirishning 2020-2030 yillarga mo'ljallangan strategiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi PF-5853-son Farmoni
4. Виденин К.Ф., Дубинин А.П. (1963) "Селекция и семеноводство сельскохозяйственных растений" Москва. Стр. 156-169.
5. Hakimov R.A., Hakimov A.S., Noshmuhamedov A.A. (2003) Sabzavot va poliz ekinlari urug'chiligi. Toshkent Islom universiteti.
6. Бакурас Н.С. (1985) Культура лука в Узбекистане. Ташкент.
7. Монахос Г.Ф., Джалилов Ф.С., Артемьева Е.А. (2000) Селекция и семеноводство овощных культур в XXI веке. Москва, 24-27 июля. стр.125-128. 575.
8. Путырский И.Н. (1998) Лук и чеснок. /И.Н.Путырский, В.Н.Прохоров, П.А.Радионов.- Мн.:Книжный дом, с. 96.
9. Veysel A., Bo'riev X.Ch., Mavlyanova R.F. (2020) Sabzavot ekinlari duragaylarini yaratish va ularning urug'chiligi (uslubiy qo'llanma) Toshkent- B 64-66.
10. Зуев В.И. (2006) Семеноводство овощных культур и развитие производство семян в Центральной Азии. "Изучение рыночно - ориентированного производства овощей". AVRDC. Стр. 100-109.
11. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020 yil 15 oktyabrdagi PQ-4863-son «Sarimsoqpiyoz hamda to'qsonbosti usulida sabzavot mahsulotlarini yetishtirish va eksport qilishni ko'paytirish chora-tadbirlari to'g'risida»gi Farmoni
12. <https://ru.atlasbig.com/strany> stranie-po-proizvodstvu-luka
13. 100 kitob to'plami (2021) Piyoz yetishtirish. 4-kitob. Agrobank ATB. T.: nashriyot uyi "Tasvir".
14. Zuev V.I., Ataxodjaev A.A.Himoyalangan yer sabzavotchiligi. Darslik. T.: 2018y.446 b.
15. Ayupov R.X.Piyoz yetishtirish texnologiyasi. - T.: Iqtisod-Moliya, 2011. - 60 b.
16. Agronet.uz

Mas'ul muharrir: Beglayev Uchqun

Musahhih: Boltayev Nurali

Sahifalovchi va dizaynerlar: Normurodov Sarvar,
Sharipov Shoxruh

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Agrobiznes, fan va texnologiyalar" ilmiy-amaliy elektron jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar mas'ul hisoblanadi. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelavermasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga murojaat qilish mumkin. Ilmiy maqolalar, reklama, hikoya va boshqa ilmiy-ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin. Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

Elektron pochta: licht-1989@mail.ru

Jurnalning telegram manzili: t.me/agrobiznes_elektronjurnal

Telefon raqami: +998939018320, +998934393000

Jurnal rasmiy sayti: <https://www.agrobiznesjournal.uz>

"Agrobiznes, fan va texnologiyalar" ilmiy-amaliy elektron jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 30.11.2024-yildagi №364/5-sonli qarori bilan 08.00.00-Iqtisodiyot fanlari bo'yicha, 08.05.2025-yildagi №370/5-sonli qarori bilan 06.00.00-Qishloq xo'jaligi fanlari bo'yicha "Dissertatsiyalar asosiy ilmiy natijalarini chop etish tavsiya etilgan milliy ilmiy nashrlar ro'yxati"ga kiritilgan.

"Agrobiznes, fan va texnologiyalar" ilmiy-amaliy elektron jurnali 2023-yil 23-maydan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan **C-5669225** reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №083688